

પતિના હક્કો

પતિ-પત્નીની વચ્ચે પ્રેમ કાયમ કરવા અને મુસ્લિમ પરિવારની રક્ષા માટે શરીઅતે બંનેના શિરે એક-બીજા પ્રત્યે કેટલાક હક્કો મૂક્યા છે, જેનાથી જીવનમાં ખુશી અને આનંદ મળે છે.

પતિના પત્ની પર હક્કો નીચે મુજબ છે :

- ૧ – આજાપાલન : મુસલમાન સ્ત્રી પર પતિનું આજાપાલન કરવું અનિવાર્ય છે, જે વસ્તુનો પણ તે તેને આદેશ કરે, શરત એ છે કે તે આદેશ ગુનાનો ન હોય, કેમ કે જો અલ્લાહની અવજા થતી હોય ત્યારે કોઈ મખ્લૂક (સર્જન, કે વ્યક્તિ) નું આજાપાલન ન કરવું જોઈએ. રસૂલે અકરમ ﷺ ને પૂછવામાં આવ્યું કે સૌથી શ્રેષ્ઠ સ્ત્રી કોણ છે ? આપ ﷺ એ ફરમાવ્યું : “જે પોતાના પતિનું આજાપાલન કરે, જ્યારે તે તેને આદેશ કરે અને જ્યારે તેને જુએ તો ખુશ થઈ જાય.” (અહમદ)
- ૨ – પતિ, પત્નીને ગમે ત્યારે બિસ્તર પર બોલાવે, તો પત્ની તેના માટે રાજ હોય : જો પતિ, પત્નીને બિસ્તર પર બોલાવે અને પત્ની ઈન્કાર કરે, તો એવી સ્ત્રી માટે અલ્લાહનો પ્રકોપ છે. રસૂલે અકરમ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«أَيُّمَا رَجُلٌ دَعَاهُ امْرَأَةٌ فَلَمْ تُحِبْهُ فَبَاتَ سَاحِطًا عَلَيْهَا حَتَّىٰ يُصْبِحَ لَعْنَتُهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّىٰ
تُصْبِحَ» (ابن حبان)

અર્થાત്, જ્યારે વ્યક્તિ પોતાની પત્નીને બિસ્તર પર બોલાવે અને પત્ની પતિની વાત ન માને, તો તે આખી રાત અવજામાં વીતાવશે અને ફરિશતાઓ સવાર સુધી તેના પર ફિટકાર મોકલતા રહેશે.

(ઇન્દ્રને હબાન)

- ૩ – પતિની પરવાનગી વગર પત્ની નફ્લી રોજા ન રાખે : રસૂલે અકરમ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«لَا يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَلَا تَأْذَنَ فِي بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ. (البخاري)

અર્થાત્, સ્ત્રી માટે જાઈજ નથી કે તે પતિની પરવાનગી વગર નફ્લી રોજા રાખે, જ્યારે કે તેનો પતિ હાજર હોય, અને ન પતિની પરવાનગી વગર કોઈને ઘરમાં આવવાની અનુમતિ આપે. (બુખારી)

- ૪ – પતિના ધનની રક્ષા અને તેમાં અપવ્યવ ન કરવો : રસૂલે અકરમ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ طَعَامٍ بَيْتِهَا غَيْرَ مُفْسَدَةٌ، كَانَ لَهَا أَجْرٌ هَا بِمَا أَنْفَقَتْ، وَلِزَوْجِهَا
أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ، وَلِلْخَازِنِ مِثْلُ ذَلِكَ، لَا يَنْفَصِصُ بَعْضُهُمْ أَجْرَ بَعْضٍ شَيْئًا» (مسلم)

અર્થાત્, જ્યારે સ્ત્રી પોતાના ધરના અનાજથી કોઈ બગાડ વગર ખર્ચ કરે, (અર્થાત્ સામાન્ય પ્રયલન

મુજબ, જેમ કે ગરીબને એક મુદ્દી, જેમાં પતિની અનુમતિનો ઘ્યાલ હોય છે), તો તેને તેના ખર્ચ કરવાનો સવાબ (પુણ્ય) મળશે અને પતિને તેના કમાવાનો સવાબ મળશે અને ખજાનચીને પણ તેના સમાન વધારે એકનો સવાબ. એકના સવાબથી બીજાઓના સવાબમાં કોઈ ઘટાડો નહીં થાય. (મુસ્લિમ)

૫ – બાળકોને ઈસ્લામી પ્રશિક્ષણ આપવું અને સારા નૈતિક ગુણોની આદત પાડવી : રસૂલે અકરમ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«كُلُّمْ رَاعٍ، وَكُلُّمْ مَسْنُوٌّ عَنْ رَعِيَّتِهِ، الْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْنُوٌّ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْنُوٌّ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالمرْأَةُ رَاعِيَّةٌ فِي بَيْتٍ زَوْجَهَا وَمَسْنُوَّةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْنُوٌّ عَنْ رَعِيَّتِهِ» قَالَ: - وَحَسِبْتُ أَنْ قَدْ قَالَ - «وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي مَالٍ أَبِيهِ وَمَسْنُوٌّ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَكُلُّمْ رَاعٍ وَمَسْنُوٌّ عَنْ رَعِيَّتِهِ» (البخاري، مسلم)

અર્થાત્, તમારામાંથી દરેક વ્યક્તિ દેખભાળ રાખનાર (Care taker) છે અને દરેકથી તેમના હાથ નીચેના લોકો વિશે પૂછવામાં આવશે. શાસક દેખભાળ રાખનાર છે અને તેનાથી તેની પ્રજા વિશે પૂછપરછ કરવામાં આવશે. માઝસ તેની પત્નીની દેખભાળ રાખનાર છે અને તેનાથી તેના હેઠળના લોકો વિશે પૂછપરછ કરવામાં આવશે. સ્વી પોતાના પતિના ધરમાં દેખભાળ રાખનાર છે અને તેનાથી તેના હાથ નીચેના લોકો વિશે પૂછપરછ કરવામાં આવશે. સેવક પોતાના માલિકના ધનનો રક્ષક છે અને તેનાથી તેના હાથ નીચેની વસ્તુઓ વિશે પૂછપરછ કરવામાં આવશે. (બુખારી, મુસ્લિમ)

૬ – શોભા-શાંગાર કરવો : સ્વી માટે જરૂરી છે કે તે પોતાના પતિ માટે સાજ-સાજજા અને શાંગાર કરે.

આ ઉપરાંત ઘણા હક્કો છે, જેમ કે પતિ સાથે કરેલ વાયદાનું પાલન કરવું, તેની ભાવનાઓનું ધ્યાન રાખવું, તેના સાથે સદ્ગ્રાહી કરવો, મૃત્યુ પછી શોક મનાવવો અને નમાજ, રોજા તેમજ તેના માતા-પિતા સાથે સારું વર્તન કરવું, ભલાઈના કાર્યોમાં તેની મદદ કરવી વગેરે. રસૂલે અકરમ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ الْلَّيلِ فَصَلَّى، وَأَيْقَظَ امْرَأَتَهُ، فَإِنْ أَبْتُ، نَصَحَّ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ، رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ الْلَّيلِ فَصَلَّتْ، وَأَيْقَظَتْ زَوْجَهَا، فَإِنْ أَبَى، نَصَحَّتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ» (أبو داود)

અર્થાત્, અલ્લાહ એ પુરુષ પર દ્યા કરે, જે રાત્રે ઉઠે અને તહજુદ પઢે અને પોતાની પત્નીને પણ જગાડે, અને જો તે ન જાગે તો તેના ચહેરા પાણી છાંટે, જેથી તે જાગી જાય, અને અલ્લાહ દ્યા કરે એ સ્વી પર, જે રાત્રે ઉઠે અને નમાજ પઢે અને પોતાના પતિને પણ જગાડે અને જો તે ન જાગે તો તેના ચહેરા પર પાણી છાંટે.

(તિરમિઝી)

